

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

La fondulu academiului romane de drepturi.

Sinodulu protopopescu mixtu din tractulu Secului, tinentu la Necul'a petrundu de dorintia de a veni in ajutoriulu fondului academiului, a deschisu intre membrii sei un'a list'a de subscriptiune, si astfelu s'a incassatu spre scopulu amentitu sumsi6r'a de 45 fl. 80 cr., carea s'a si tramisu la cass'a Asoc. trans. Dorimu c'a acestu ecemplu frumosu, se incuragi6za pre barbatii nostri, a folosi t6ta ocasiunea benevenita spre asemene contribui. Ca-ci numai astfelu urmandu, ne vomu pot6 edifica templulu culturai nationale. —

Cerculariulu

presidentului Lattermann in caus'a limbelor patriei in Transilvania.

Acelu prea interesante cerculariu si respective decretu, despre care ni se vorbi in Nr. tr., ilu aducemu la cunoscentia lectoriloru nostrii atatu in limb'a lui originale nemti6sca, catu si in traduc-tiunea catu s'a potutu mai credenti6sa roman6sca.

Abschrift z. Z. 2971.

Prasidium des k. k. Oberlandesgerichtes f6r Siebenb6rgen!

Aus den vorliegenden mit Tabellen belegten Berichten stellt sich heraus, dass alle Gerichtsh6fe Siebenb6rgens in sprachlicher Beziehung mit Arbeitskräften versehen sind, welche die allmälige Lösung der schwierigen Sprachenfrage durch Fleiss und guten Willen erwarten lassen. Wenn die Justiz den wichtigen Zweck erreichen soll, so muss sie populär sein, d. h. sie muss der rechtsuchenden Bevölkerung die Ueberzeugung gewähren, dass nach Recht und Gesetz geurtheilt wird; dies wird aber nur dann der Fall sein, wenn die Protokolle und Entscheidungen in einer den Parteien verständlichen Sprache geschrieben sind.

Der Herr Minister der Justiz hat diesen Grundsatz ausgesprochen, und ist hiedurch einem tief und längst empfundenen Wunsche der Nationen entgegengekommen. Uns liegt es ob, diesen Grundsatz im praktischen Leben durchzuführen.

Ich anerkenne vollkommen die Schwierigkeit dieser Aufgabe; sie lastet nicht nur auf jenen Justizbeamten, welche zur Einführung der österr. Reichsgesetze nach Siebenb6rgen abgeordnet wurden, sie betrifft mehr oder minder auch die eingebornen Siebenb6rger, denn nur wenige sind aller Landessprachen in Wort und Schrift gleich mächtig.

Mit gutem Willen lässt sich aber jede Schwierigkeit überwinden.

Wenn sich auch von den Funktionären, welche im Alter vorgerückt sind, die Erlernung von Sprachen kaum erwarten lässt, so ist es doch eine unabweisliche Pflicht der richterlichen Beamten, welche noch im frischeren Lebensalter stehen, sich die Landessprachen vollkommen in Wort und Schrift anzueignen.

Ich anerkenne mit Dank die diesfalsigen Leistungen einer nicht geringen Anzahl von Gerichts-

beamten, und werde mich immer glücklich schätzen, dieses ihr entschiedenes Verdienst höheren Ortes geltend zu machen; ich habe aber aus den vorgelegten Ausweisen mit Bedauern ersehen, dass mehrere Gerichtsbeamte, welche schon seit einer Reihe von Jahren in Siebenb6rgen dienen, keine der siebenb6rgischen Landessprachen erlernt haben.

Wenn dieselben die Pflichten, welche ihnen bei dem Eintritte in den hierländigen Justizdienst bekannt gegeben wurden, stets vor Augen gehabt hätten, so wären sie jetzt in der Lage den Anforderungen des Dienstes zu entsprechen.

Das Versäumte lässt sich aber noch immer, wenn auch mit erhöhtem Kostenaufwande nachholen.

Indem ich Ihnen meine Circular-Verordnung vom 10. Dez. 1857 Z. 325 in Erinnerung bringe, fordere ich Sie daher dringend auf, sich dem Studium der siebenb6rgischen Landessprachen mit allem Eifer zu widmen, und bemerke Ihnen, dass Sie sich die nachtheiligen Folgen der Unterlassung dieser Pflicht nur selbst zuzuschreiben hätten.

Ich verkenne nicht, dass das Erlernen der ungarischen Sprache wegen ihrer Eigenthümlichkeit für Personen, welche andern Volksstämmen angehören, grosse Schwierigkeiten bietet, sie sind aber nicht unüberwindlich.

Die genaue Kenntniss derselben ist übrigens unerlässlich, nicht nur wegen des Verkehres mit den Parteien in den ungarischen Landestheilen, sondern auch wegen des Verständnisses der ungarisch verfassten Urkunden, welche den wichtigsten Rechtsstreiten zum Grunde liegen.

Aus den vorliegenden Ausweisen stellt sich ferner heraus, dass nur sehr wenige, selbst eingeborne Justizbeamte im Stande sind in romanischer Sprache zu schreiben und zu konzipiren.

Da mehr als die Hälfte der Bewohner Siebenb6rgens dem romanischen Stamme angehören, so ist es jedenfalls sehr wichtig, dass diesem Mangel abgeholfen werde. Die meisten Justizbeamten sprechen romanisch, es kann ihnen daher bei einigem Fleisse nur geringe Mühe verursachen, sich auch die Schriftsprache anzueignen.

Ich muss demnach alle Justizbeamten ohne Unterschied des Stammes auffordern, sich die romanische Schriftsprache mit allem Eifer eigen zu machen.

Es ist endlich zu meiner Kenntniss gelangt, dass bei einem Gerichtshofe, wo die Mehrzahl der Beamten dem magyarischen Stamme angehört, zahlreiche Protokolle mit Romanen, die nur ihre Sprache verstehen, in ungarischer Sprache aufgenommen, (!) und die Entscheidung in dieser Sprache verfasst werden.

Ein solcher Uebergriff kann nicht geduldet werden.

Ich fordere daher die Herren Gerichtsvorsteher auf, einer derartigen Ungesetzlichkeit, wenn und wo sie besteht, mit Entschiedenheit entgegen zu treten.

Es ist eine anerkannte Sache, dass die Rechtspflege der siebenb6rgischen Gerichtsh6fe wenig zu wünschen übrig lässt. — Dieses erfreuliche Ergebniss verdanken wir dem Eifer, der Einsicht und Ausdauer der Gerichtsvorsteher, der Rätthe und der untergeordneten Justizbeamten, welche mich bei der Durchführung unserer grossen Aufgabe so kräftig

unterstützt haben. Ehre und Dank sei ihnen für ihren Eifer, für ihre Aufopferung.

Ich wende mich nun neuerdings vertrauensvoll an den siebenb6rgischen Richterstand, und erwarte von allen Mitgliedern desselben, dass sie mir zur Durchführung dieser wichtigen Massnahme zur endlichen Lösung der Sprachenfrage, welche in Siebenb6rgen weit schwieriger ist, alt in den meisten andern Kronländern, freundlich und bereitwillig die Hand bieten werden.

Meiner Anerkennung wollen sie dafür in Voraus versichert sein.

Hermannstadt den 6. October 1860.

Lattermann m/p.

Nr. 2971.

Presidiulu c. r. inaltei curti de apelu pentru Transilvania!

Din relatiunile care ne stau dinainte prevedute cu tabele, este invederatu, ca t6te tribunalele Transilvaniei considerate cu respectu la limbi, posedu puteri lucratorice de ajunsu, dela care se p6te astepta succesiv'a deslegare a cestiunei celei grele a limbelor, indata ce nu va lipsi diligenti'a si bunavointi'a. Deca este c'a justiti'a se-si ajunga importantele s6u scopu, atunci ea trebuie se fia populara, adica ea trebuie se aduca pe poporulu care -si cauta dreptulu seu, la convictiune ca lui i se face judecata dupa dreptu si lege; ceea ce inse numai atunci se va intempla, deca procesele verbali (protoc6lele) si sententiele (deliberatele) voru fi scrise in un'a din limbele intielese de partite.

Domnulu ministru alu justitiei a enunoiatu acestu principiu, 6ra prin acesta elu a satisfacutu uneia din dorintiele cele mai adencu si mai de multu tempu simtite ale natiuniloru. Datorinti'a n6stra este c'a principiulu acesta se lu realisamu in vi6ti'a practica.

Eu recunosc pe deplinu greutatea acestei probleme, acea greutate o intempina nu numai acei functionari dela justitia, cari suntu delegati la Transilvania cu scopu de a introduce acolo legile imperiali austriace, ci mai multu s6u mai pucinu si pamentenii transilvani, pentruca suntu pucini aceia, cari potu vorbi si scrie bine t6te limbele acestei tieri.

Cu t6te aceste, pe langa una vointia tare se p6te invinge ori-ce greutate. De si abia se p6te spera, ca acei functionari cari suntu inaintati in etate, se mai invetie limbi, totusi asupra acelu functionari dela justitia, cari se afla in etate mai verde, cade obligatiunea imperativa de a invetia perfectu limbile patriei, atatu pentru c'a se le vorb6sca, catu si c'a se le scria.

Eu recunosc cu multiamita productele respective ale diligentiiei unui numeru considerabile de functionari judecatoresci, si me voiu simti totudeun'a fericitu a recomanda la locurile mai inalte acestu meritu reale alu loru. Intr'aceea din conspectele ce -mi stau dinainte, amu vediutu cu parere de reu, ca mai multi functionari dela justitia, cari sersescu de mai multi ani in Transilvania, nu au invetiatu nici una din limbile Transilvaniei*).

Deca acei functionari ar' fi avutu totudeun'a in vedere acele datorintie, care li s'au facutu loru cunoscute atunci, candu au intratu in servitiulu justitiei din ac6sta ti6ra, acuma s'ar afla in stare de a corespunde recerintieloru serviciului.

Intr'aceea ce nu s'au facutu pana acuma, se póte indeplini de aici inainte, de si cu una mai mare incordare a poteriloru.

Readucundu-ve in memoria ordinatiunea mea circularia din 10 Decembre 1857 Nr. 325, ve provocu cu tóta seriositatea, ca se ve puneti cu totu zelulu pe studiulu limbeleru transilvane, si ve facu observatiunea, ca in casu de a nu satisface acestei obligatiuni, consecentiele rele ale acestei neglijentie le veti avé a le adscrie numai dvóstra.

Eu recunosc ca invetiarea limbei unguresci este impreunata cu mari dificultati pentru persóne cari suntu de alta nationalitate, din caus'a geniului seu particulariu; cu tóte acestea se potu invinge si acelea. De alt-cum cunóscerea perfecta a limbei acesteia este necesaria nu numai pentru relatiunile cu partitele din partile unguresci ale tiei, ci si pentru intielegerea documenteleru compuse in limb'a unguresca, care dau substratulu la procesele cele mai importante.

Mai departe din conspectele ce -mi stau din nainte se cunósce, ca tocma si intre functionarii pamenteni dela justitia suntu fórté pucini aceia, cari se fia in stare de a scrie si a compune in limb'a romanésca.

Fiinduca mai multu de diumetate din locuitorii Transilvaniei se tienu de nationalitatea romanésca, in totu casulu este de mare importantia cá acestu defectu se fia delaturatu. Cei mai multi functionari dela justitia vorbescu romanesc, prin urmare punendu ei numai cevasi diligentia, voru fi in stare a invetia si limb'a literata cu prea pucina ostená. De aceea eu trebue se provocu pe toti functionarii dela justitia fara distinctiune de nationalitate, cá se invetie cu totu zelulu limb'a romanésca scrisa.

In fine au ajunsu la cunoscinti'a mea, ca la unulu dintre tribunale, unde maioritaea functionariloru este de nationalitate maghiara, se iau multime de protocóle in limb'a unguresca cu romani, cari -si cunoscú numai limb'a lor, si sententiele inca li se dau in limb'a unguresca.

Unu abusu cá acesta nu póte fi toleratu.

Asia eu provocu pe domni presiedinti ai tribunaleru, cá una ilegalitate cá acésta se o infrunte in modu categoricu, ori candu si ori unde o ar' intempina.

Este lucru recunoscutu, ca administratiunea justitiei la tribunalele transilvane lasa pucinu de doritu. Acestu resultatu imbucuratori provine dela zelulu, dela inteligenti'a si perseveranti'a presiedintiloru de tribunale, a consiliariloru si a deregatoriloru subalterni dela justitia, cari m'au ajutatu pe mine cu atata energia la deslegarea problemei nóstre celei grele. Onóre si multiamita lor pentru zelulu si devotamentulu lor.

Deci me adresedi de nou si cu tóta incredere catra statulu judecatorescu din Transilvani'a si asteptu dela toti membrii lui, cá densii se -mi intinda mana amicabile si prompta la realizarea acestei mesure importante, adica la deslegarea definitiva a cestiunei de limbi, care in Transilvani'a este multu mai grea, decatu in cele mai multe tieri ale monarchiei.

Pentru acésta ve si asiguru de acuma de recunoscinti'a mea.

Sibiu 6 Octobru 1860.

Lattermann m/p.*

Acestu decretu circulariu absolutisticu esitu in favórea celoru dóue limbi ale patriei, facia cu cea nemtiésca declarata pe acelea tempuri de limba a imperiului, este fructulu resistentiei pasive, ca-ci de resistentia activa, adica armata, nu potea visa altii, decatu numai ómeni cá cei cari au caditu in furci in dilele lui Carolu Schwarzenberg (Váradi, Horváth etc.), éra altii in féra si temntia pe cate

*) Adica ei scia nemtiésca, avea se mai invetie dóue, séu inca una din dóue, romanésca si unguresca. — Red.

10—15 ani. Si se nu perdemu din vedere, ca acestu circulariu este filiulu altui mai vechiu, din 10 Decembre 1857, adica din tempulu de candu Carolu Schwarzenberg nu mai éra in tíera si nici pe acésta lume. Pre candu despotismulu se resfacia in culmea poterei sale, facutu-s'au in Vien'a pasi decisivi tocma la person'a monarchului, spre a'lu indupleca la cassarea traductiunei legiloru in celelalte limbi ale imperiului, si Dr. Auer, directorulu de atunci alu tipografiei statului, facuse reportu motivatu despre „claile de buletine imperiali“, de care gema magazinele imperiului, aducundu mai vertosu de causa, ca pe acelea nu le cumpará mai nimeni; elu inse retacuse adeveratele cause, pentru care acelea buletine imperiali (Monitoriu) nu le luá nimeni. Ce trebuintia avea romanulu de traductiuni boemice, slavace, croatice, mai alesu candu se publicá si buletine provinciali, cum de ecs. aici la noi unulu in trei limbi, din care pentru dóue éra aplicati traductori in Sibiu. Si cine cautá pe la noi si preste totu in provincii, cá se citésca tractate si conventiuni inchiaiate, buna-óra cu Peru, Chili, Mexico, Brasili'a etc. Déra apoi unde mai punemu traductiunile cele facute, ce e dreptu, de barbati unulu cá unulu cunoscatori de limba, obligati inse prin severe instructiuni, cá se se tienu orbesce de textulu germanu, prin care mai vertosu limb'a nóstra si cea italiana suferea nespusu de greu. Preste acésta, instinctulu poporaloru, de care unii ómeni imbuibati de ideile lor cele ruginite inca totu isi mai batu jocu, le sioptea celora, cá sistem'a cea absolutistica nu póte se aiba viétia indelunga.

Déra absolutismulu austriacu avuse celu pucinu atata prudentia, ca culegea neinctatu pe sub mana sute si mii de relatiuni despre spiritulu dominatoriu la popora (Berichte über die Volksstimmung) prin politii, prin comandele gendarmeriei, prin capii administratiunei politice si spioni platiti inadinsu. Védiendu regimulu in cativa ani, ca „nu merge“ (es geht nicht), cautá si aflá ocasiuni cá se dè cate unu pasu dóue inapoi, óre-si-cum pe nesimtite, pentruca asemenea mesure de retragere fórté arare-ori se publicá.

In catu pentru limb'a nóstra romanésca, apoi déca regimulu absolutisticu se vediuse constrinsu a o respecta, fia si numai atata pe catu o a respectatu, si déca sub sistem'a lui Schmerling ea éra se fia impusa prin lege si óre-si-cum substituita limbei latine, a carei mostenitóre (chironóma, hereditore) si este, si va fi: astadi, dupa dóuedieci si respective dupa optu ani de dile, ea a facutu progrese, care chiaru si unoru romani le venu neastepate, surprindietórie. Deci déca Lattermann a potutu dice functionariloru inainte cu 15 si cu 11 ani: Voi mai toti sciti vorbi romanesc, voi trebue se invetiati a si scrie si a lucra in limb'a romanésca, cu catu mai vertosu potu dice astadi romanii: Voi toti functionarii ve trageti platile din pungile nóstre, voi sunteti pentru noi, éra nu poporulu pentru voi; invetiati limb'a lui, vorbiti cu elu romanesc si adresati-ve catra elu si in scrisu romanesc. —

Not'a traducatoriului.

Din comitatulu Clusului 14 Ian., inse nu din Clusiu.

(Capetu.)

Me miru, cum dlu corespondinte e asia de lesne credietoriu, catu in cei mai ageri, si resoluti inimici ai romanilor vede totu amici, si vorbeloru lorulu celoru frumóse le crede, ba ce e mai multu cu tóte ocasiunile ii lauda, precum si corespondinti'a sa din Gazeta Nr. 98 lauda pe Macskási Pál, a carui portare din 27—28 Decembre 1871 credu, ca destulu de eclatantu l'au potutu convinge pe dlu corespondinte, ca ce amicu sinceru alu romanilor, si in specie alu ecuitatei e.

Inainte de a fini acésta corespondintia mi permitu a adresa dlui corespondinte urmatóriele intreburi:

Este dsa membru alesu alu comitetului comitensu, si déca dá, in care cercu, si prin cine?

Cititau dsa reportulu meu asternutu onoratului

comitetu centralu din Clusiu, cu atentiune, si déca da, intre altele cititau urmatoriulu pasagiu.

„Déca din cele 8 cercuri alegatórie nu suntu eu celu din urma cu asternerea reportului seu, — preste activitatea desfasiurata in aceste 2 luni de dile, — atunci asiu afla fórté cu scopu, déca multu stimatulu comitetu centralu ar' provóca pe presiedintii subcomiteteleru, cu asternerea reportului specialu, motivandu si desfasiurandu causele picarei, séu triumfarei, déca, unde romanii suntu in maioritae se póte numi triumfare.

„Astfelu avendu stim. comitetu centralu cele 8 repórté asternute din partea celoru 8 subcomitete, va poté comenta, studia si decide, ca care e caus'a picarei nóstre, respective unde diace reulu celu de multu tempu, si care póte inca multu tempu are a ne mai domina!!! — si apoi studiendu caus'a bine via diurnaleru se publice bó'la, — si medicina ei! Inse in sensulu celu mai sinceru fara crutiarea cuiva si ambiúnea altuia. Ca-ci numai astfelu ne potemu pregati, pentru una activitate, voliu se dicu nu intielegu uua activitate neprecugetata, impracticabile si platita cá cea a clicei din Sibiu. Ci una activitate resoluta si conscientiósa, care -si va avé asiu incepe carier'a numai dupa straformarea legei electorale, dicu numai atunci, candu ne va succede a ne scutara de aceste legi intregé, si apasatórie de conscientie si umanitate, care, durere! insusi intre noi, analogu clicei din Sibiu, -si afla sclavii ei cei fideli, cari nemicu alta onóre -si mai potu ambitiona, decatu ca nu voru a insiela pe cea, — dela cari au primitu arvun'a tradarei.“

Acum te intrebú strinsai la olalta celea 8 repórté dela cele 8 subcomitete, combinatai sensulu reporteleru, cu cela alu resultateleru, studiatai indetulu caus'a caderei romaniloru din comitatulu Clusului, aflatai cangrena si reulu ce necontienutu ne róde la anima, aflatai medicina, cu care s'ar poté inlatura acésta cangrena si reu, impreuna cu o nepasare cholerică, adunatai pe tóte acestea intru 'n conceptu, si spre studiare pusu le ai pe més'a publicitatei, cá astfelu cu totii se ne potemu cunósce insine gresielele nóstre, cá profuturo, se ne potemu orienta. Déca tóte acestea nu le ai facutu, ai de gandu se le faci, séu déca le ai facutu, potemu avé sperare a le puté ceti in cutare diurnalu? Ca-ci intru adeveru a forma unu comitetu centralu, cá a tare a funga, si in fine a nu -si da socóta, opiniunea séu parerea ar' fi ceva mai multu cá ridiculu, dicu ar' fi compromisiune pentru partitulu nationalu!

Prin urmare dta cá corespondintele comitetului centralu credu, ca vei concede a face destulu provocarei mele. Déca ai cetitu reportulu meu, cetitai propunerea mea cea din finea reportului statatória din 7 puncte, déca da, de ce nu ati satisfacutu punctulu primu din propunere. De ce in nainte de 27 Dec. 1871 nici stradania v'ati datu a consulta, pretinde si pacta cu guvernamentalii, si de ce numai in 27 Dec. 1871 dupa adunarea nóstra ati inceputu a scirici si pipai pulsulu guvernamentaliloru, adica de ce nu ati desbatutu, primitu séu respinsu punctulu alu doilea si alu treile din propunerea mea. Mai incolo in sensulu punctului 4 din propunerea mea de ce nu ati invitatu pe dlu Iosifu Hossu a veni la Clusiu spre a midiuloci pactarea, totu astfelu de ce nu ati desbatutu preste punctulu 5 si in specie punctulu 6 din propunerea mea, ca-ce acum dupa vremea trecuta, durere, mai multi se esprima, pentru ca ar' fi fostu mai bine a votisa cu alba.

In fine acea giurstarsa, ca in cerculu alegatoriu alu Mociului diu'a alegerei s'a facutu cunoscuta votisantiloru numai in presér'a alegerei tardiu, — nu escusa, — ci mai multu incusa cu neindestula activitate pe conducatori dela comitetulu centralu, si per consequentiam pe subcomitetulu cercului de alegere Mociu.

Firm'a mea parere este, ca déca conducatorii dela comitetulu centralu erau mai cu activitate, mai resoluti si nu se nisuieau a se servi numai prin altii, nu 73 fara 124 romani trebuiea a se alege pentru comitetulu comitatensu!

In Nr. Gazetei 99 intre denumirile la judecatorii din comitetulu Clusului on. Redactiune clasifica 11 romani intre 44, ce nu e adevératu, ca-ce suntu numai 8 romani si nu 11. (cari nu? R.)

Totu astfelu si „Federatiunea“ in Nr. 127 intre cei denumiti la judecatorii pe judele singulariu dlu Alexie Csia lu clasifica de romanu, ce nu e adevératu, ca-ce dsa e unguuru, cu trupu si cu sufletu cu totu. — Aceste mi le permitu a le aduce inainte pentru orientarea onoratului publicu romanu. —

Unu romanu devotatu.

Respsu

la articlulu „Inca una tentatiune“, esitu in Nr. 3 alu „Gaz. Trans.“ din 20/8 Ian. 1872.

E de minune, cum s'au dedatu unii chiaru si dintre inteligentii nostri scrietori prin diurnale la usiuritatea prejudiciosa de a privi de unialta, re-negatu si mai scie Ddieu de ce pre totu romanulu, carele nu striga in gur'a mare impreuna cu ei, séu nu e de una parere cu ei intru tóte. Apoi vai de romanulu acel'a in ochii loru, care indrasnesce a primí oficiu de statu.(?) Unulu cá acel'a eo ipso trece de renegatu, de unguru inaintea loru.

Minunata crescere politica; minunata obiectivitate! Dér' apoi éta si un'a dintre cele mai frapante contradicieri: Natiunea doresce, cá se aiba catu de multi amploiatii dintre fii sei in tóte bran-chele. Tóte foile nóstre nationali au aratatu nemultumirea natiunei, pentruca gubernulu de astadi nu a denumitu mai multi romani in oficiale de statu, numai corespondentele „P. T. calatoriu“ vene de alta parte in Nr. 3 alu Gazetei si dice, cumca gubernulu denumindu romani in officia, cautu a insielá prin acestia pre natiunea romana, precum a insielatu ucigalu crucea pre Adamu si Ev'a; Inandu tipulu sierpelui.

Si de unde iea ansa minunatulu corespondente alu Gazetei de a dice aceste cu aplicatiune si la mene, cá subinspectoriu reg. scolasticu, carele amu fostu denumitu de guberniu in acésta calitate la cererea espresa a consiliulu scolasticu din districtulu Fagarasiului; de unde iea ansa elu de a mistificá si a simulá chiaru si legea instructiunei poporului; a seduce opiniunea publica prin cele mai necapace deductiuni si afirmatiuni problematice, ma chiaru si prin scornituri gretiose; — si a subminá interesele poporului din distr. Fagarasiului, incatu pre acel'a cércu a lu oprí deadreptulu a nu -si deschide calea legale spre a poté capetá ajutoriu dela statu pentru infintierea de scóle poporale, in cari se-si créscu copii.

Pucina istoria va lamuri tréb'a.

In districtulu Fagarasiului instructiunea poporului luata preste totu e intr'o stare catu se póte de debila. Angustimea spatiului nu me lasa a documentá acést'a si prin date statistice speciali cu asta ocaziune; déca inse onor. Redactiune va binevoí a deschide colónele Gazetei si pentru aceste, eu voiu sierbí si cu unu tablou specialu, din care on. publicu va poté se védia starea scóleloru in fiacare comuna din districtu*). Dreptu aceea inspectoratulu scolasticu (revisoratulu), avendu in vedere inaintarea invetiamentulu, in cointielegere cu senatulu scolasticu districtuale, si cu concursulu oficiolatulu districtuale, — a recomandatu inaltulu ministeriu de instructiune 24 de comune din districtu dintre cele mai serace, cá inaltu — acelasi se binevoiesca a asema ajuto-riulu de statu recerutu, pentruca asia acele 24 de comune se stace si fara scóle se-si póta edificá conformu pusetiunei topografice 18 scóle poporale elementari. Ministeriulu conformu §-lui 43 alu art. de lege XXXVIII din 1868 a si respunsu la representatiunile primite in obiectulu acést'a atatu dela consiliulu scolasticu, catu si dela inspectoratulu reg. scolasticu, cumca tóte comunele din cestiune voru capetá ajutoriu, déca acele voru asterne suplicele loru instruate Jupa prescise. Nu mai remané déra alta de facutu spre scopulu numitu, de catu, cá cei ce au lúatu iniciativ'a, fara amanare se incunoscintieze pre comunele respective despre starea lucrului, indemnandule totu de una-data, cá se se dechiare pentru scóle comunali si asia se implinésca unic'a conditiune legale, sub care statulu dá ajutoriu tuturoru comuneloru lipsite atatu spre edificarea de scóle, catu si spre sustinerea acestor'a si spre platirea invetiatoriloru, incatu midiolócele comuneloru n'ajungu.

Éta istori'a cerculariului meu cu Nr. 1145 din anulu trecut, prin care domnulu „T. P. calatoriu“ se simtí indemnatu a publicá articlulu „inca una tentatiune“. La acestu articlu onoratei Redactiuni a „Gazetei Transilvaniei“ i placu a mai adauge unu „NB.“ si „una opiniune in caus'a scóleloru“.

Se privimu deci pucinu mai de aprópe la cele ce au scrisu ambii acesti domni.

„Mi venu aminte aici cuventele lui Szechényi, care dicea: ori-ce voru cere poporale maghiare, trebuie datu, si cá desdaunare se invetie numai limb'a maghiara“ — dice dlu „T. P. calatoriu“ in articluu seu.

*) Pentru cá se cunóscemu starea institutiunei o privimu acésta de absolute necesaria si o astep-tamu. — R.

Cum poti dta aplica aici aceste cuvente ale lui Szechényi dle „T. P. calatoriu“? Arata -mi dta numai unu § in legea instructiunei poporului (art. de lege XXXVIII din 1868), carele se oblege pre nemaghiari a invetiá limb'a maghiara in scólele elementari poporali. Din contra § 58 alu acelei legi ordinéza, cá fiacare elevu se invetie in limb'a maicei sale si in § 11, care prescria obiectele de invetiamentu limb'a maghiara nu e nicairea. §§-ii 116, 117 éra si prescriu, cá scólele comunali se sté sub jurisdictiunea nemidiolocita a comunei, ér' comun'a se-si eceserceze acésta jurisdictiune prin scaunulu scolasticu comunalu de 9 membri celu pucinu, alesu de catra comuna din sinulu seu, dintre fruntasi sei, si prescria cá se fia si preutul si invetiatoriu comunei membrii naturali ai scaunulu scolasticu comunalu, cu votu consultativu si decisivu. § 136 éra si prescrie, cá pre invetiatori se i aléga scaunulu scolasticu comunalu. — Dér' -mi vei obiectá: „legea póte se se schimbe, si cine ne garantéza, cumca atunci nu ne va fi atacata limb'a séu religiunea“?

Eu amu cunoscintia positiva despre aceea, ca gubernulu de adi a primitu si intaritu conditiunile delaturatórie de asta temere la tóte comunele din cerculu acést'a scolasticu, cari si au pusu atari conditiuni, — si garantezu, cumca gubernulu de adi si de aici incolo va primí si intari conditiunile de felulu acést'a ale ori-carei comune.

Apoi dle „T. P. calatoriu“ noi aici avemu vorba de districtulu Fagarasiului, de unu districtu, ale carui comune afara de Fagarasiu, Sierpeni si Carti'a suntu curatu romanesci, si unguri numai in Fagarasiu suntu cativa.

Bagi de séma dér' dle „T. P. calatoriu“, ca eu pre candu dicu in cerculariulu meu catra cele 24 de comune din districtulu Fagarasiului, ca se nu se téma de maghiarisare, pentruca maghiarisarea e delaturata prin lege insasi,(!) — nu sum „cu musc'a pre caciula“, cum dici dta in articlu, déra esti dta, si cei de o pandia cu dta cu ea pre nasu. Éta pentruce.

Poporulu si dta recunosci, ca e seracu; dér' in specia se -ti o spunu eu, ca celu din districtulu Fagarasiului, si cu deosebire celu din cele 24 comune e seracu de totu. Ce privesce scól'a, apoi eu unulu, carele m'amu convinsu despre starea invetiamentulu poporalu in districtu, nu me potu simtí asia de ferice cá dta, candu dici indata la inceputulu articlului, ca: „déca nu prevaléza in privinti'a intelectuale, la tóta intemplantia egaléza cu natiunile conlocutorie din patria“, pentruca domnulu meu eu sciu, ca districtulu catu de inderetru stá inca cu scól'a.

Apoi dle „T. P. calatoriu“, déca poporulu n'are scóle, si fiinduca e seracu, n'are nici cu ce -si face, pentruce nu lu lasati se capete de acolo, unde e si sudórea lui? Pentruce nu lu lasati se capete de acolo, de unde dupre lege are dreptu de a capetá, dupre cum amu demustratu mai susu, fara de nici unu perielu pre lume? Pentruce esagerati atata confesionalismulu si in districtulu Fagarasiului, unde acél'a e deja atatu de esageratu, incatu cu dorere vede omulu in multe locuri, cum in un'a si aceeasi comuna curatu romanésca unitii si neunitii suntu separati cu scól'a, si din acea cauza ambele confesiuni au incaperi miserabile, séu n'au de locu, ci necajescu prin case inchiriate, -si au invetiatori necalificati, platitu abia cu 20—40 fl. pre anu. Ce scopu aveti cu acést'a dle „T. P. calatoriu“? Pentruce nu voiti a lasá se se impreune cu scól'a unitii si neunitii dupre § 26 alu legi, cá asia unindu-si poterile, se póta avé laolalta scóla buna si invetiatoriu bunu, spre a caroru sustinere se se póta folosí de averea comunale si de ajuto-riulu statulu, déca avere comunale nu ar' fi? Nu cumva si aici ve temeti, ca greco-catolicii voru catolisá pre neunitii séu vice versa? Apoi déca acestia ar' avé temeri, de ce nu i sfatuiti, cá se si le delatureze prin conditiuni primite si intarite de guberniu? Inca una intrebare permite-mi dle „T. P. calatoriu“, déca una parte insemnata a poporului din districtulu Fagarasiului n'are scóle confesionale, séu unde are, acelea suntu nesuficiente si necorespondiatórie legi si intereseloru poporului, si déca poporulu nici man'a nu i dá cá se-si faca si sustiena scóle corespondiatórie confesionale: spune -mi dle „T. P. calatoriu“, nu dvóstra toti aceea, cari esagerati confesionalismulu, condamnatu pre nevino-vatii copii ai poporului seracu, cá séu se remanea cu totulu fara de scóla, séu, in casulu celu mai bunu, cá se-si pérdisa 2—3 séu si mai multi ani din crescerea loru, pana candu in fine va veni guberniulu cu forti'a legi, cá se le faca scóle comune (§ 15)? Iai, si esti dta cu cei de unu principiu cu dta in stare de a luá asupra-ti responsa-

bilitatea pentru acésta perdere, si pentru alte per-deri neprestituibile, ce stau in legatura cu acést'a?

Éta dle „T. P. calatoriu“, cum stá tréb'a cu „tonulu jesuiticu“ (sic! di -mi, se nu -ti dicu!), in care dici dta, ca indemnu eu in cerculariu pre cele 24 de comune, cá se nu asculte de aceea, cari i sfatuiescu se nu dechiare scól'a comunala si se nu primésca ajutoriu dela statu.

„Indata ce scólele voru devení simultane, invetiamentulu va merge cu multu mai reu, pentruca atunci invetiatoriu va fi controlatu de scaunulu scolasticu, care va constá din de aceea, de cari suntu in Sambat'a superióra, va se dica nepricepatori de caus'a scolaria, prin urmare, ce va dice invetiatoriu, aceea va fi bunu“, — dice dlu „T. P. calatoriu“, si éra si mai departe dice: „Aceea, ca scólele comunali voru corespunde scopulu in catuva, se póte, déra ca scólele confesionali voru corespunde, este fara de „dóra si póte“, (se audimu de bine dle „T. P. calatoriu“!), pentruca ori si cum, unu corpu morale si nationale mai tare este interesatu de inffiorirea sangelui, familiei sale, ori a subalterniloru sei.“

Éra si sum nevoitu a citá dlui „T. P. calatoriu“ §-lu 117 din legea instructiunei, dupre care in scaunulu scolasticu comunalu are se fia cu celu pucinu 9 fruntasi de ai comunei si parochulu si invetiatoriu comunale. Cumca in scaunulu scolasticu voru fi si ómeni nepricepatori de caus'a scolaria, ast'a o concedu; déra intrebú: suntu, si déca nu suntu, de unde va escamotá dlu „T. P. calatoriu“ ómeni mai pricepatori de caus'a scolaria, cari se controleze in scólele confesionale? — Apoi in Sambat'a superióra scólele suntu confesionali; pentruce nu suntu déra acolo totu ómeni pricepatori de caus'a scolaria la controla?

La asertiunea cea problematica a dlui „T. P. calatoriu“, „cumca scólele confesionali voru corespunde fara de dóra si póte“ observezu numai at'a“, ca legea recunósce scólele confesionali corespundiatórie, si demanda a se cassá numai cele necorespondiatórie si a se face in loculu loru scóle comunali. Inainte dér' cu scólele confesionali dle „T. P. calatoriu“, unde suntu midiolóce, pentruca legea le recunósce, -si me voiu bucurá impreuna cu dta; déra se va bucurá si statulu, ca i remanu banii. Inse domnulu meu, unde poporulu absolute nu i dá mana, cá se-si faca si sustiena scóle confesionali corespundiatórie cá in cele 24 si alte multe comune: acolo nu lu condamná cu scrieri de ale dtale prin foile publice, si nu lu condamne nimenea, cá se remana fara scóla celu pucinu pentru cativa ani inca.

Dela Dlu Redactoru alu „Gazetei Transilvaniei“ asiú fi asteptatu (!), cá se faca unu „NB.“ si „una opiniune in caus'a scóleloru“ mai libera de erori. —

Pre invetiatori nu i denumesce statulu, dupre cum afirma Dlu Redactoriu in „NB.“; pre aceea dupa § 136 i alegu scaunele scolastice respective. Nici nu prescrie legea (§ 11), cá se se invetie limb'a maghiara in scólele (nemaghiare) elementari poporale. Din contra. Limb'a de propunere dupre § 58 alu legi e cea materna a eleviloru in tóte scólele poporali. Éta dér', ca in scólele elementari nu ne silesce si nu ne póte silí dupre lege nimenea (decatu celu ce sustiene scól'a, si ministrulu, care are dreptu dupa § 17 din legea nationalitatiloru a determina si limb'a, pe catu nu i da legea scolaria. Dér' mai diosu. Red.) a introdnce limba straina, prin urmare cade conclusiunea Dlui Redactoriu, ca „cine ne ar' silí a introduce si limba straina, acél'a vré a ne desnatio-nalisá“.

In scólele civili, (mai inalte poporale) e prescisa ce e dreptu limb'a maghiara cá limb'a statulu de studiu obligatu; déra credu, ca nu va stricá, déca copii nostri in scólele mai inalte poporali voru invetiá si limb'a maghiara, cá limb'a statulu si un'a din cele ale patriei.

Dlu Redactoru in temerea sa de maghiarisare nu distinge bine dispusetiunile legi in privinti'a „planulu de instructiune“, a carui determinare din punctu de vedere pedagogicu inca este pretotindenea si si la noi rezervata guberniului, — si dispusetiunile legi in privinti'a „limbei de instructiune“, normata in § 58.

Pre candu guberniulu determina planulu de instructiune in poterea §-lui 56, nu póte totu-deuna-data prescrie limb'a de instructiune, pentruca §-lu 58 dreptulu acést'a nu lu dá ministrulu. (Dér' nu opresce legea pe min., cá in planu se nu cuteze a pune limb'a maghiara cá obligatória si pentru fetitie. Cu incetulu se face osetulu. Deocamdata e destulu atata. R.)

Mai dice Dlu Redactoru, cumca: „Ajutoriu dela statu pentru scóle elementari bune si confesionali, potemu si trebuie se pretendemu dupre § 21 din legea scol.“

Ba nu potemu, (Ba potemu, si inca cu celu mai pretensiosu dreptu, pana la sila morale. Déca unui institutu privatu póte intende guberniulu ajutoriu morale catu si materiale, se nu póta, se nu vré acelu guberniu pe basea § 21 a considera confesiuni intregi de cate 600.000 suflete nici intru atata, incatu ei concede acelu § 21 a considera pe unu singuru privatu?! Eu asta n'amu potut'o altfeliu combina, decatu pe basea deductiunei logice si a ecuitatei legislatiunei asia: Déca la unu privatu, póte veneticu, or' cine sci ce propagatoriu, — póte fi si de maghiarisare — se póte da ajutoriu, apoi e preste tóta ecuitabilitatea umana, cá la scólele confesionali, cerenduse, se se póta denega ajutoriulu, sciindu, ca banii din tesaurulu statului vinu cu miliónele din sudórea confesionaliloru, precandu din a unui privatu abia va incurge vr'o cateva unimi de fiorini.(!) Asia s'a luat pe séma, si diet'a din Pest'a in sied. din 12 a. c., candu decisé — apropos la § 21 — cá se se dè ajutoria si la scóle confesionali. Pre „NB. si una opiniune“ din Nr. 3 alu Gazetei a. c. a facut'o chiaru si diet'a libera de erori, si n'are nime se mai astepte, cá se fi fostu libere de erori. Martora diet'a, ca aici nici o eróre nu cuprinde. R.), pentruca § 21 alu legei scol. vorbesce apriatu despre „scólele private“ si nu despre cele „confesionali“.

Elia Goga m/p.,
subinspectoriu reg. scolasticu.

NB. Noi nu aruncamu umbra pre cele dise mai susu; totusi amu trebui se nu uitamu, inainte de a vorbi de erori, ca principiulu statului centralisticu maghiaru presupune, fara dubietale, ca dela in. ministeriu pana la judele si scaunulu scolasticu alu comunei cu scóle de statu trebuie se domineze una vóia sub influinta oficiala, care face totulu. Unu oficialu alu statului nici ca póte fi atatu de nejustu catra statu, incatu sei dispute si denege dreptulu de a dispune — dupa totu complexulu legiloru — la scólele redicate de densulu, pre catu are unu privatu facia cu limb'a institutiunei in scólele sustienute de elu. Se nu ne invertimu dér' in cercu vitiosu, ci se dicemu, ca ceea ce vre ministrulu, mediatu, aceea face si scaunulu scolasticu comunu (mai vertosu, ca inspectorulu regescu e presiedinte consiliului diriginte de scóle) -si nu pre din contra. —

Intre §§-ii 116 si 121 se mai afla apoi si § 119, cu déca, ca membrii scaunului scolasticu comunulu potu vini alesi si de catra membrii consiliului scolariu cercuale, cu preterirea comunei, déca ar' amana or' n'ar mai voi se se constituie in scaunu din vreo cauza, or' nationale or' relegiósá, or' alta orecare. — Se punemu acum, ca scaunulu scolariu cercuale consta din maiortate virilo-maghiara, or' maghiaróna, or' maghiarofila, in tóta intemplanrea inse maghiaromana, si in comun'a respectiva se locuiesca numai 9 maghiari, or' maghiaroni (districulu Fagarasiului si alu Naseudului ar' vini — póte — cam — in esceptiune): éca, ca atunci scól'a comuna ar' avé si scaunu scolasticu maghiaru, care n'ar fi atatu de reu nationalistu, — incatu se nu aléga si dascalu si limba institutiunei maghiar'a, care dascalu se scie, da, si romanescu a da buna demanétia, apoi rezultatulu din praxe lu scimu si pe dosu si pe facia. Comun'a apoi nu ar' mai poté delatura acésta stare a lucrului, ca totulu e dupa lege facutu si legea e taria, sustienuta si de forta: astfeliu romanii s'ar destepta cu scóla, dascalu si planu maghiaru in scól'a de statu, pentruca in contra acestei eventualitati nu se afla garantia intre toti paragrafiu cei multi ai legei, cumca n'ar poté esi lucrulu asia. — Pucina finetia la combinarea tieseturei legiloru respective si nu mai incupe disputa despre tendenti'a ei. Se se faca legea mai precisa, mai apodictica, fara elasticitate, cum inventia Montesquieux, ca atunci n'ar suscita temeri de desnacionalisomania, pe care o canta si paserile pe tóte gardurile dela Carpati pana la Lait'a, ca mai incolo nici ca mai poti calatori cu limb'a maghiara, ma si intre aceste margini pe une lecuri fórte cu anevóia. —

In fine cine va citi si § 17 din art. de lege XLIV din 1868, ca ministrulu are dreptu si la **determinarea limbei** invetiamentului in scólele infintiate de elu, cu tóta adversativ'a:

„inse“, ce urméza, nu va mai cuteza a denega ministrulu dreptulu, cá in planu se nu cuteze a pune limb'a maghiara obligatória, or' déca va vre si limb'a espicare, ca-ce § de susu 17 e sanctionatu in 6 si celu alu legei scol. 58 despre limb'a invetiamentulu in 5 Dec., prin urmare, éca, ca dreptulu determinarei limbei lu are ministrulu séu statulu, pe care lu si ecsercità pana acum la tóte institutule de statu neexorabilu, fara a i pasa de „déca, si inse“ a § 17 cestionatu, dupa care **statulu e datoriu** a ingrighi de cultur'a poporului in limb'a lui materna in tóte scólele, pana unde incepe cultur'a academica; deci e abusu! abusu! abusu! ca pana adi nici macaru s'a proiectatu vreo scóla agronomica, pedagogica, industriale, tehnica, reale curatu romana pentru cultur'a poporului romanu in limb'a sa, pana unde incepu studiale academice, ma gimnasia cu maiortate de juni romani suntu numai maghiare, vorba se fia si de limba romana! Asia ne indópa abuserile totu numai cu scoli maghiarisatérie, cu planuri obligatérie de limb'a maghiara si pentru baiete. Asta e fapta nu vorba de claca. N'amu maniera a coperi séu denega ce cuprinde legea si ce presupune tendenti'a legei cu atatu mai pucinu faptele. — Libertatea de erori? Ea e unu ce supra-umanu, eu inse voiu se remanu in sinulu omenirei, cu tóte ca n'amu comisu nici una erore, ci póte printre sirele omisiunei de susu se voru fi aflandu si de cei vincibili. — Nu desfatuescu pe nime dela nemica, ci numai spunu ce si cum judeca romanulu, si ce opiniuni are, care si libera de erori totu ce amu opinatu in NB. si in Nr. 3 alu Gazetei, cu tóte, ca in lóta Ungari'a intre nationalitatile nemaghiare nuse afla nime, care se imprastie tóta fric'a, ca in legea scolaria nu se afla nici o umbra de tendentie desnacionalisatérie, ca-ce chiaru si renegatii si maghiaronii reclama modificarea acestoru dóue legi chiaru din punctulu maghiaromaniei.

Cu acésta dér' punemu finitu acestei cause, pana candu se voru modifica legile atatu de precisu, incatu se nu mai insufle nici o frica de tendentie desnacionalisatérie séu asimilatérie, si mai speramu dela toti domnii maghiari, mai vertosu brasioveni, ca in favórea fraternisarei voru face si petítiuni resp. la dieta, cá se nu se dica, ca tóta fraternisarea s'a aruncatu in braciule pasivitateri si nu afla cu cale a pasi pentru delaturarea causeroru, ce ridu de fraternisari. —

Cronica esterna.

Astadata abstragemu dela tóte alte sciri din afara si din laintru, cari nu importa ceva nou. — In diet'a din Pest'a nici gimnasiulu din Beiusiu n'a primitu ajutoriu, incatu si „Patri'a“ si a prefacutu canteculu de fericire, din Marire intru cei de susu, in tanguire intru cei de diosu, ca nu s'a facutu nemica pentru romani. Si totusi Deák ér' vorbi, cá se se tracteze nationalitatile mai cu atragere, cá si in 1869 inainte de alegerile dietali, fiinduca ér' se apropia alegerile, unde trebeu pescuitu. Polonii si croatii ér' se adia cu probe de alte negociari, cehii stau neclatiti, celelalte se afla in statu quo afara ca in Bucuresci esi unu nou diariu in limb'a francesa sub titulu: „L'Alliance latino-russe“, si latinii misca mereu catra federatiunea popóreloru latine. —

Madridu 22 Ianuariu. In siedinti'a de astadi a cortesiloru, dupa ce ministeriulu a facutu cunoscutu programulu sen, camer'a, cu 170 voturi contra 122, a datu ministeriului unu votu de neincredere; presiedintele consiliului a mersu se dè comptu regelui despre acestu resultat.

Madridu 24 Ian. In cortesii s'a datu citire decretului de disolvarea senatului si congresului. Nóuele cortesii se voru intruni la 25 Aprile.

Varietati. Invitare la balu!

Corpulu invetiatorescu din Branu, in siedinti'a sa din 13/25 Ian. 1872, a decisu a tiené si in acestu anu balu in 30 Ianuariu st. v. in sal'a caselor comunale in favórea „fondului conferintiei“ menitu pentru scolarii cei seraci. Intreprinderea

nóstra cu punerea inceputului acestui fondu in 14 Ian. st. v. 1871 a fostu caldurosu sprijinita din partea inteligentiei din Branu, Zernesci si Brasiovu, ba chiaru si dela Sibiuu primiramu ajutoriu, precum se póte vedé in „Gaz. Trans.“ Nr. 22 1871.

Deci convinsi fiindu si nutrindu viua sperantia, ca si acuma vomu fi bine primiti slobodiendu liste de contribuire, si totudeodata tare crediendu, ca onorat'a inteligentia ne va onorá si cu presentia sa in susnumit'a di la balu; ne luamu voia a o invitá se póftésca in numeru catu mai mare si mai frumosu. Pe langa care cu buna sperantia remanemu asteptandu.

Branu in 14/26 Ianuariu 1872.

Corpulu invetiatorescu branénu.

Teodoru Papu m/p.,
presiedinte.

Nicolau Reitu m/p.,
secretariu.

Concursu.

Conformu conclusului adusu in siedinti'a dela 31 Decembre anulu espiratu a subcomitetului despartimentului alu II-lea alu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu se conchiama prin acést'a adunarea generale a despartimentului acestuia pe 8/20 Februaru 1872 la Fagarasiu in localitatea oficialatului districtuale. Fagarasiu in 10 Ianuariu 1872.

I. Antonelli m/p.,
directoriu

Ioane Dim'a Petrascu m/p.,
secret. subcomit. asoc.

— (**Duaria si planu de invetiamentu.**) La oficiulu protopopescu gr. cat. romanu din Clusiu se afla de vendutu in folosulu fondului tractuale scolariu diuaria de a inferi séu inscrie absentiele, si progresulu prunciloru din scólele popularie a 6 cr. ecsemplariulu, tiparitu pre charthia de scrisu. Totu in folosulu fondului tractuale scol. se afla de vendutu si unu planu de invetiamentu pentru scólele popularie a 6 cr. ecsemplariulu. In acestu din urma materi'a din tóte obiectele de invetiamentu, póftite de legea civile, este impartita dupa 3 despartimente ale prunciloru. Planulu acest'a s'a compusu, pentruca s'a vediatu a fi fórte de lipsa din cauza, ca fara unu planu de invetiamentu decentii nu sciu, ce si catu se propuna din fiacare obiectu intr'unu anu. Ambele suntu aprobate de prea veneratulu consistoriu metropolitanu din Blasiu. —

Banc'a generala de ascuratiune reciproca „TRANSILVANI'A“.

Cuponulu actiuniloru nóstre la fondulu de intemeiare, care decade in 1-a Februaru a. c., se va solvi cu 1 fl. 20 cr. la directiunea generala in locu si la directiunile tienutale din Vien'a, Brasiovu, Temisiór'a si Cernauti.

Sibiuu in 22 Ianuariu 1872.

Consiliulu administrativu
alu banicei gen. de ascuratiune reciproca
„TRANSILVANI'A“.

1-2

Cursurile

la bursa in 30 Ian. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 40	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 2	„ „
Augsburg	—	—	112 „ 25	„ „
Londonu	—	—	113 „ 75	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	62 „ 90	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	70 „ 40	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	80 „ —	„ „
„ „ temesiane	—	—	78 „ —	„ „
„ „ transilvane	—	—	77 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	— „ —	„ „
Actiunile banicei	—	—	859 „ —	„ „
„ creditulu	—	—	347 „ 80	„ „